

Esti hirek.

La legat

Anul 1919

Nr. 2, 4-5

Cluj, 5 Ianuarie 1951

maria Pop

ESTI HIREK

Szerkesztőség:

VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 4. szám.
Telefon: József 43, 53, 63, 23-84.

EGYES SZÁM ÁRA 40 FILLÉR

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 5. szám.
Telefon: József 43, 53, 63, 23-84.

A jó Vidék.

A főváros nem Magyarország; csak a szíve neki. A szív pedig azért dobog és abból él, ami körülötte van. Ez Budapest számára a Vidék.

Ott találhatók ősjavaink, az ősforrások mind. Ott él a nemzet valódi őserőben, ahonnan fentartja létét őstermeléssel. S ott megvannak még az ősi erkölcsök is, a magyar lélek etikai nagysága, józanul ítélő elméje, humoros kedve, vonzalma ahhoz, ami előtte tekintély, ragaszkodása ahhoz, ami neki szent hagyomány. Ez a nemzeti erkölcs tartotta fenn Magyarországot, immár egy ezredévnél tovább.

Régóta tudjuk ezt. De soha sem láttuk oly világosan, ennyi fenséggei; soha nem éreztük át annyira megilletődve, s úgy megvizsgálódva, mint most: a sorscsapások ez iróztatós viszontagságai közepett.

A jó Vidék! otthona és tüzhelye magyar népünknek s a magyarral együttérző más ajkú honfitársainknak! Kedves látvány voltál te mindig a magyar szem számára, de tán soha sem lehetél kedvesebb, mint e sorsdöntő időkben, mikor csüggedellenek, reményekre föllendülni tudónak, magabizastól elteltnek, s a helyzet magaslatán állónak látnak.

Ami jelentések a vidékeiről érkeznek mindannyi arról tanuskodik, hogy népünk megértette a súlyos helyzetet; magától rájött, mi a tennivaló, mit kíván tőle saját józan érdeke, mit vár tőle az ország, hazánk közérdeke.

A rend mindenütt helyreállt, a hatóságok nyugodtan szervezkedhetnek, s maga a nép a legszilárdabb támogatónak. Mert az a nép ösztönösen érzi, hogy rendi fegyelem, köztekinetely és összhangzatosság nélkül nincs élet, sem a családban, sem a községben, sem a megyében, sem az államban, vagy ha van élet, úgy nem ér kutyát sem.

A felforgatók hazard irányzatának a vidék józan, őseréji s a hagyományokhoz hű népe nem volt meggyerhető. Hasztalan csabílgatták, uszították, hasztalanok voltak a riasztások, fenyegetések. Ez a nép a maga stoikus álláspontjából, humorából s egészséges konzervatívizmusából nem volt kimozdítható.

Súlyosan nehezettek rája is a világháboru rázkódtatásai, de ő türe, viselte, s az országért meghozott minden áldozatot. Reászakadtak a polgárháboru borzalmi, eljött hozzá a vész, a kísértés, a forradalmosító propaganda, s mögötte eljött a sötét káosz, mely minden gondolatot az agyban, minden érzést a kebelben megdúl, felforgat és összezavar. De a magyar nép józanságán ezek a sötét erők mind megtörttek, kísérleteik teljes kudarcot vallottak. S míg a városi központok itt-ott megtántorodtak, vagy áldozatul estek, addig a vidéki periferiák népe rendületlenül maradt a hagyományos rend ügye, az alkotmányos törvények tekintélye, közös történelmi múltunk és nemzeti eszményeink irányában.

A bolsevizmusnak Oroszországból behurcolt bacillusai nem voltak ebbe a népbe beoltathatók. Romlatlan vére ezt az oltóanyagot nem fogadta be, s azért testben, lélekben, erkölcsben s gondolkodásban tiszta maradhatott tőle. Amíg tünie kellett a terrort, türe léleknyugalommal, de erős hittel is, hogy a garázdálkodó haramia-rendszer véres légvárai csakhamar összeomlanak, s diadalmaskodni az fog, ami mindennek értéket ad a világon: az igazság.

A sok gyalázat, mi a lefolyt szörnyű hetek alatt történt hazánkban, arra mégis jó volt, hogy elrettentő például szolgáljon az embereknek, és kioktató tananyag legyen az új nemzedék számára. Ebből az anyagból bizonyítani lehet, döbbenetesen meggyőző erővel, hogy az állam és társadalom felforgatása mit eredményez.

Vidékünknek legkevesb szüksége sem volt ily bizonyítékra, mert az benne elt eleve a vidék lelkületében, s fölfegyverezte a csábítások-

kal, megfélemlítő nyomással, adáz szenvedelmek áradatával szemközt. Az események a vidéki magyar pszichének most elégtételt szolgáltatottak, s józan életfölfogását, hitvilágát, ideáljait megigazoltnak láthatja ön-maga előtt, hogy megtanítsa erre az új nemzedéket is.

Szeretettel köszöntjük vidékünk egész lakosságát, immár jobb idők küszöbén, egy szebb jövő reményétől áthatott lélekkel. A súlyos helyzet bajaiból való kibontakozás munkája megindult, s minden nap sikere egy-egy lépcső, mely a nemzet céljaihoz közelebb vezet. Rendületlenül hisszük, hogy Magyarország előtt még szép jövő áll, s nemzeti erőinkre a magyar kultúra jegyében nagyszerű föladatak várnak. De e hitet s a hozzá való reménységet, főleg a népünk iránt való szeretetet élteti, lobogtatja, mert boldogan látjuk vidéki népünk törhetetlen őseréjét és erkölcsi nagyságát. Magyarország szebb jövőjéhez a legbiztosabb zálog a magyar nép benső értéke. Az tartotta fenn e hazát ezer évig, s fogja fentartani az idők beteltéig.

Kétszeresére emelték a zsiradagot.

A lisztadag fölemelése szeptemberre marad.

A közlelmezési minisztérium közli, hogy a budapesti és a budapest-környéki egyesített élelmezési jegynek augusztus 21-től 31-ig esedékes 6-os számú zsirszelvénye a tervekkel 5 dekagramm helyett *tíz deka sertésszírra, vagy vajra fog beváltatni*. Zsir és vaj az eddigi szétesztő helyeken az érvényben levő árakon kapható. Az augusztus 1-től 20-ig esedékes 3. és 4. számú zsirszelvények beváltási ideje e hó 31-ig meghosszabbítottatik és a két szelvényre együttesen a *másfél deci olaj továbbra is kiszabáltatik*. A szállítási nehézségek miatt az új termelésből származó gabona még nem érkezhetett meg a közlelmezési minisztérium kénytelen szeptemberre elhalasztani.

Az új miniszterek hivatalukban.

A közlelmezési minisztérium tisztikara ma délelőtt tizenegy órakor tisztelt *Erekly Károly* újonnan kinevezett közlelmezési miniszternél. A tisztviselők nevében *Marschalkó János* államtitkár üdvözölte a minisztert és rámutatott arra, hogy a tisztviselői karban lévő nagy erkölcsi értéket csupán a céltudatos és megértő vezetés tudja kiváltani.

Erekly Károly miniszter válaszában hangsúlyozta, hogy tisztában van azzal a nagy feladattal, amelyre vállalkozott. Ezt a nagy feladatot a tisztviselői kar nélkül megoldani nem tudná és nem is vállalkozott volna erre a szerepre, ha nem tudta volna, hogy a közlelmezési minisztériumban van egy erős tisztviselői kar, a mely *dolgozni tud és akar*. Fő törekvése, hogy lehetőleg elkerüljék az éhínség veszedelmét. Mindnyájan tudjuk, hogy Magyarország teljesen ki van merítve és külföldi behozatalra szorul.

Az sem titok, hogy a külföldön levő készletek is meglehetősen csekélyek, de reméli, hogy sikerül behozatal útján a hiányokat pótolni s a tisztviselői kar segítségével igazságosan elosztani. Az a cél hervá, hogy *Magyarországot vissza kell állítani a háború előtti állapotba*, mert most arról van szó, hogy

mindenáron meg kell menteni ezt a szerencsétlen, sokat szenvedett országot. Nem keresi a nagy hibáit, csak előre néz és mindent elkövet, hogy a *16-éves közlelmezését kiemelje abból a sátyuból, amelybe önhibáján kívül jutott*. Ma még nem akar nyilatkozni arról, hogy melyek azok az eszközök, amelyek hivatal lesznek a kitűzött cél elérésére. A kipróbált régi tisztviselői kartól mindenesetre várja a hű, odaadó támogatást.

A miniszter szavait a tisztviselők zajosan megéljenzették.

Heintich Ferenc, az újonnan kinevezett kereskedelmi miniszter ma délelőtt szintén elfoglalta hivatalát. Itt formális üdvözlés nem volt. A miniszter külön-külön fogadta a szakosztályvezetőket és tanácskozott velük a teendőkről.

Beváltják az új szénjegyeket

Az Országos Szénbizottság közli, hogy Budapest területén jelenleg kibocsájtott új egyesített fa- és szénjegyek szelvényei közül az 1. és 2. számú szelvényekre együtt összesen 30 kgr. szén *lehel a szénkiskereskedőnél vásárolni*. Ezen 1. és 2. számú szelvények külön-külön nem válthatók be a szénkiskereskedőnél.

Negyven csendőr gyilkosa.

Breznai Ferenc, a véreb. — Negyven csendőrt lövetett le. — A Birinyi-dandár garázdálkodása.

A kommunista rémuralom végrehajtó szervezetének több oszlopos tagja került ismét a rendőrség kezébe. Gonosztevők, gyilkosok, vérengző vadállatok vannak a letartóztatottak között. Diszpéldánya a társaságnak *Birinyi Béla*, a hírhedt *Birinyi-dandárnak* főparancsnoka. Fű nem nőtt többé ott, a hol ez a dandár megjelent. *Gyilkolás és rablás jelezte az útját*. *Birinyi Béla* irányítója volt a terror-fiúk mozgó csoportjának, a mely a vidéken garázdálkodott.

Hurokra került Breznai Ferenc is. Ez a véreb egyike volt a legvérengzőbb fenevadak-

nak. Egyéb gaztettei között *negyven csendőrt lövetett halomra s több ártatlan embert a saját kezével küldött a másvilágra*.

Letartóztatla a rendőrség *Fickert* Ferencet, a ki *Korvin Ottónak* volt egyik legbuzgóbb nyomozója. Kézre került továbbá *Hegyesi József* hóhér és *Horváth István* hóhér is. Letartóztatla még a rendőrség *Frits* Józsefet, a IX. kerületi munkástanács elnökét is. Ez az ember rettegesben tartotta az egész Ferencvárost. Féktelen terrorjának nem volt határa s *nem kímélte az emberek életét sem*.

Építőmunka a vidéken

A munkásság is megnyugvással veszi tudomásul a hatóság intézkedéseit.

Szerie az országban még egyre tart a kommunista rémuralom után ilmaradt romok eltakarítása. A régi hatóságok mindenütt elfoglalták hivatalukat és a rendelkezésükre álló karhatalom segítségével sorra összefogdosák azokat a kártékony elemeket, a kik résztvettek az ország kipusztításában és lelkiismeretüket alávaló és súlyos büncselekmények terhelik. A munkásság józan része is örömmel csatlakozik ehhez a tisztogató munkához, megnyugvással veszi tudomásul a cinkosok ártalmatlanná tételét s minden erejével azon van, hogy az országban minél előbb megkezdődjék az építőmunka. Ma érkezett vidéki jelentéseink az ország helyzetéről a következőkben számolnak be:

Komáromújvárosban rend és nyugalom van. Az összes veszedelmes kommunistákat letartóztatták. A munkásság ezt az intézkedést a legnagyobb megnyugvással fogadta. *Tatabányán* a hangulat békés. A bányában tegnap nagyobb tűz volt, azonban sikerült lokalizálni. A termelés a tűz miatt 14 napon keresztül napi 12 vagon csökkenést szenved. A termelés ma általában 50 százalékkal kisebb, mint novemberben volt, de ugyanannyi még mindig van, mint a kommunista uralom alatt. A cséhek barátságosan és előzékenyen viselkednek a lakossággal szemben. Megindult a cserekereskedés, nyersolaj és paprika ellenében gyujtót, szappant, szövetet és vásznat lehet kapni.

Szombathelyen és Vas megyében teljes a rend és a nyugalom. A vörös katonákat leszerelték. A kik büntetendő cselekményt követtek el, azokat már átadták az ügyészségnek.

Vácott, Hatvanban és Visegrádon rend és nyugalom van.

Tököl községből legutóbb 8 kommunistát szállítottak be a járási gyűjtőfogházba.

Kaposváron folyik a karhatalmi alakulatok szervezése. A hivatásos tisztek és altisztek, valamint a kisgazdák és iparosok igen nagy számban jelentkeznek katonai szolgálatra.

Gyékényesen a rend teljes. A demarkációs vonalon nyugalom van. Ugy látszik, a szerbek nem szándékoznak előbbre lépni. A határszéli erdőket átkultatták, azonban sem vörös katonákat, sem terroristákat nem találtak.

Dombóváron a rendet semmi sem zavarja. *Mócs* községben a községi jegyzőt, aki magyar ember volt, még áprilisban elzavarták a németajku lakosok és egy német jegyzőt tettek a falu élére. Most miután a kibocsátott rendelkezések értelmében a régi közigazgatási tisztviselőknek állásukat újra el kell foglalniuk, a régi mócsi jegyzőt is visszahelyezték hivatalába, azonban a község lakossága ez ellen állást foglalt és most karhatalmat küldtek ki a községbe, hogy rendet csináljon. A munkások egyenként nyugodtan viselkednek s a régi rend visszaállítását örömmel fogadják.

Adonyban rend van, a cséplős folyik, bár a szén és benzin hiánya nagy zavart okoz.

Kiskapthalason és Esztergombán teljes rend van. *Esztergomba* nyolc embert hoztak a járásból.

A járás területén a letartóztatottak száma eddig 32.

Balassagyarmaton és *Pásztón* a munkásság csendesen viselkedik, a letartóztatások és a kihallgatások még mindig folynak. Egyébként teljes rend és nyugalom van.

Tisztogatás Ujpesten és Szentendrén.

Hogy lett öngyilkos Englaender, a halottrabló

A kommunista uralom visszamaradt szeméjének eltakarítása nemcsak Budapesten, hanem a főváros környékén is teljes erővel megindult már. A régi hatóságok mindenütt átvették az ügyek vezetését és mindent elkövetnek, hogy a kommunizmus pusztításait minél előbb jóvátegyék. *Ujpesten Miklós Antal* polgármester husz tagu intézőbizottsággal intézi nagy buzgalommal az újjáteremtő munkát. *Ujpesten*, ebben a par excellence gyári és munkás városban a kommunizmus olyan pusztító munkát végzett, hogy a károk jóvátételére nagy idő és rendszeres, céltudatos munka szükséges. A gyárak nyersanyagkészleteit elpocsékolják a termelőbiztosok és a munkástanács. A felhalmozott szénkészletek kézenkőzön eltűntek a gyárak alapítóit és folyószámláit a kommunista gazdálkodás teljesen kimerítette. Egyenesen ennek a gazdálkodásnak a következménye, hogy az újpesti gyárak legnagyobb része beszüntette üzemét és munkásságának, valamint tisztviselőinek nagy részét nem bírja többé foglalkoztatni.

Az élelmezés terén *Ujpest* szintén óriási nehézségekkel küzd. Ezelőtt a megyeri *Károlyi-féle* uradalom látta el nagyrésztben *Ujpest* munkásságát burgonyával, főzeléssel, tojással, tejjével és tejtermékekkel. A kommunista uralom alatt a *Károlyi-féle* uradalom termelőbiztos, egy *Bauer Gyula* nevű asztalos volt, aki a direktórium tagjaival egyetértve, teljesen elpusztította ezt a nagyszerű mintagazdaságot. Az uradalom kitűnő állatállományának nagyrésze levágott állapotban került a termelőbiztos elvtárs és a direktórium tag elvtársak asztalaira, a korai zöldség nyomtalanul eltűnt, a háromfudvar kipusztult, a tehenszet pedig teljesen tönkrement. A *Károlyi-féle* uradalom ezidei termése alig éri el egy csekély hányadát a réginek. Ilyen körülmények között *Ujpest* munkássága a legnagyobb élelmezési nehézségekkel küzd. Hus alig van. Tejet a csesemők és a betegek is csak minden második napon kapnak. A kommunista világboldogítók tehénpénzzel tölték *Ujpest* munkásságát, amely most a fehér pénz bakásával munkaalkalom és pénz nélkül áll. A munkásság azonban bizik abban, hogy a gyárak rövidesen újból megnyitják kapuikat és a termelő munka ismét kezdetét veszi.

Szentendrén is nagyban folyik a tisztogatás. A város régi vezetői elfoglalták helyüket és egy ideiglenes bizottság támogatásával folytatják a rendesnél nehéz munkáját. *Szentendrén* ezideig 52 kommunistát tartóztatnak le. Tizenhetet közülük már át is kísérték a pestvidéki ügyészséghez. A többi letartóztatott ügyében most folyik a vizsgálat.

Szentendre környékén és a körültekvő erdőkben nagyon sok budapesti kommunista és más gyanús ember bujkál és veszélyeztetli a város közbiztonságát. A város erdejében a napokban lötte magát

agyon a hírhedt kommunista, *Englaender Fülöp*, aki annak idején halottrablást is követett el. *Englaender* napokig egy budapesti bórkereskedő szentendrei vilájában rejtőzködött és akkor követte el az öngyilkosságát, amikor a csendőrség nyomába ért és le akarta tartóztatni. *Szentendrén* most már teljes rend van és a lakosság újból hozzáfogott a rendes napi foglalkozáshoz.

Az első fecskék,

a tavasz, a jótét, az újraébredés hírnökei megjelennek Budapest szürke utcáin, felgördültek az üzletek lezárt redőnyei és ha nem is a régi pompában, de a régi emlékek kacagó színeiben ragyog már egy-két kirakat. Alkozott és elgyötört négyhónapi álélság után újra lélekzetet tud venni a kereskedelem, a pusztulásból, az irtózatos romháalmazból ujjongva buvik ki a tarka selyem, a szelíd zefír, a formás nyakkendő, a buja pizsama, a szeszélyes formájú nő kalap és minden drágaság, a mit durva kezek vortak el előlünk.

A lenyűgöző terror, mint valami csunya szászárguldozt végig ezen a napsugaras világhoz szokott városon és szomorú temetőt csinált a kacagó utcákból, lehervaszította az arcok piros rózsáit, megölt minden örömet, elpusztított kulturát, ipart, kereskedelmet és magával vitt rengeteg nemes értéket.

Boldogan mondhatjuk most már rossz átomnak, a mi volt, a mi elmúlt. A nemzet fölébredt tetszhalottáiból, a pusztító vihar után újra ránk árad a jószágos nap teremtő sugárözöne. Életre kelt az alkotó magyar őserő. A nyári nap augusztusi sugártengerében mint dúz rózsák nyílnak ki újra a boltok kirakatai, első biztató jelekként a meginduló teremtő munkának.

Hittünk, bizodalunk és erősebb jövőnk első zálogai a sorra kitaruló gazdag kirakatok. Ugy nézük őket, mint a gazda javasszal az elsőnek kibuvó zsenge fűszálakat, mint boldog apa hosszú betegségből éledő gyermekét.

A cári koronát Romanovszki hercegnek ajánlják föl.

Bécs, aug. 18.

(A M. T. I. magánjelentése.) A *Sonn- und Montagszeitung* közlése szerint a következőket jelentik a *Telegraphen-Compass*-nak *Londonból*: A *Daily Telegraph* értesülése szerint *Moszkvából* szikratávirat érkezett, a mely elmondja, hogy a *Szibériában* lévő orosz csapatok följajánlották *Kuropatkin* hercegnek az orosz cári koronát. *Kuropatkin* visszautasította ezt az ajánlatot. A cári koronát most *Romanovszki* hercegnek, a *Romanov-család* ifjabbik ága egyik tagjának ajánlják föl.

Táviratok.

Románia kül- és belpolitikája.

Saint-Germain, aug. 18. *Cantacuzeni* volt román igazságügyminiszter a *Temps* egyik munkatársával folytatott beszélgetésében kijelentette, hogy a budapesti események döntően bebizonyították, hogy a románok külpolitikájukban csak az antanttal együtt haladhatnak. Az a feltézés, mintha Románia a Duna mellett elszigetelt állást foglalhatna el, teljesen lehetetlen. A belső politikában Románia szakított a multtal, amennyiben a parasztokat földhöz juttatja és behozta az általános választójogot. Ezt a demokratikus irányu fejlesztést tovább kell folytatni. (M. T. I.)

Görögország politikai iránya.

London, aug. 18. A *Daily Mail* közlése szerint *Konstantin* volt görög király kijelentette, hogy Görögország politikájának a jövőben az antanttal egy irányban kell haladni. (M. T. I.)

Az Egyesült Államok és Mexikó viszállya.

Róma, aug. 17. (Szikratóvira.) Párisból jelentik: Az Egyesült-Államok és Mexikó között a viszony *fejültebb mint valaha*. Az amerikai lapok azt mondják, hogy a viszállyal kitörése várható és hogy Nagybritánia hozzájárult ahhoz, hogy az Egyesült-Államok Mexikót annektálják. (M. T. I.)

Az új szerb kormány.

Belgrád, aug. 18. Az új kormányt a demokrata blokk és a szociálista párt tagjaiból alakították meg. Miniszterelnök: Davidovics, külügyminiszter: Trumbics, belügyminiszter: Pribicevics, hadügyminiszter: Bagvics tábornok. Négy minisztert ezenkívül a szociáldemokrata párt tagjaiból neveztek ki. (M. T. I.)

A terroristák vonatán.

Halálos ítéletek és tömeges kivégzés a Pullmann-kocsikban. — A vonatból kidobált holttestek.

A négy és félhónapos rémuralom borzalmairól lehull lassankint minden lepel. Kötetek gyűlnek össze a nyomozó hatóság kezébe; az ezernyi adat és jelentés anyaga folytonosan újabb és újabb gazdák leírásával bővül úgy, hogy ma még összefoglaló képet a rettenő rezsimről nem alkothatunk, de kiragadunk ma is egy élethű fotográfiát, a mely április 25-ikének és a következő öt napnak történetét örökíti meg. Olyan öt nap volt ez, a melyről emberek sutlogtak a fővárosban, de az elmondottak sehol hitelt nem találtak.

Április 25-én a főkapitányság értesítést kapott telefonon a „Belügyi népbiztoságtól“, hogy azonnal küldjenek négy detektívét a népbiztoságra, mert fontos ügyben el kell utazniok. A főkapitányságról Kritzler Lipót detektív főfelügyelőt küldték fel a népbiztosághoz. A főfelügyelő Landler Jenő népbiztosnál jelentkezett, aki közölte vele, hogy *Vásárhelyi* nevű politikai megbízottat Makón meggyilkolták s ő ebben az ügyben fog nyomozni. Egyéb-ként azt mondta a főfelügyelőnek, hogy várakozzék Korvinra, akitől az utasításokat megkapja. Kritzler sokáig várt a népbiztos előszobájában, ahol nagy volt a sürgős-forgás. Népbiztosok, vádbiztosok, politikai nyomozók adták át egymás kezébe a kilincset s vették az utasításokat hol Landlertól, hol Korvintól. Maga Landler Jenő az egyik ismeretlen borkabátos alaktól ezekkel a szavakkal bucsuzott az előszobában: — *Ne merészkedjeteK visszajönni félmunkával.*

Alig hogy ez az alak távozott, megjelent az előszobában Korvin Ottó, a politikai nyomozóosztály hirhedt főnöke, karjánál vezetve egy embert, a kit ezekkel a szavakkal mutatott be Kritzlernek: „Ez Varga elvtárs, ettől fogják az utasítást megkapni“. A detektív-főfelügyelő azonban az új elvtársról sem tudott meg sokkal többet, minthogy nyomozni mennek Makóra, valami gyilkossági ügyben és hozzátette még, hogy a részletekről majd a vonaton informálja, de mindenesetre legyen kint pontosan hat óra-*kor a keleti pályaudvaron, ahonnan külön vonaton indulnak.* Ezekben a napokban volt ugyanis az első román offenzíva, a mely tudvalevően a Tiszáig nyomta vissza a vörös hadsereget.

A detektív-főfelügyelő a jelzett időre pontosan megjelent a keleti pályaudvaron negyedmágával. Társai voltak Kiss Zoltán és Dienes Imre rendőrségi detektívek, továbbá egy Kovács nevű 20 éves fiatal ember, a ki mint vasas nyomozó volt beosztva a főkapitányság detektívjei közé. A detektívek jelentkeztek Vargánál, a ki erre bemutatott nekik még három „elvtársat“, mint a *Hódmezővásárhelyi ellenforradalom leverésére kiküldött forradalmi törvényszék* tagjait. Az új „elvtársak“ a következők voltak: Anucska András, mint Landler teljes hatalmi megbízottja, a kirel azóta kiderült, hogy valódi neve *Tót Géza* és rovott múltú belőrő. A második valami *Biró* Sebestyén nevű volt katonatiszt, a ki egyébként a makói forradalmi törvényszék egyik tagja volt s a harmadik *Molnár* István szintén rovott múltú betörő, a ki egyúttal a különvonaton utazó 250 főnyi vörös-ör-csapatnak volt a parancsnoka. A három vésztörvényszéki bíró Varga elnöklésével és utasításai szerint volt hivatva működni.

A vonat elindulása Budapestről.

A detektív-főfelügyelőnek már ekkor gyanus volt a dolog, mert hiszen erről a belügyi népbiztoságnál neki mit sem szóltak, de csodálkozása még fokozódott, a mikor alig néhány perc múlva látta, hogy a vonatra ágyukat rak-

nak fel s még a személykocsikra is gépfegyvereket szerelnek. Csakhamar megjelent mintegy 30—40 borkabátos katoná, az ismert Lenin-fiúk, állig felfegyverkezve. A vad marconalegények természetesen mind I. osztályú Pullmann-kocsikban helyezkedtek el, de nem mulasztották el előbb minden jó enni-innivalóval megpakolni az egyik fülkét. A Lenin-hősöknek feltűnt a négytagú detektív-csoport s egyikük megkérdezte, hogy mit ólálkodnak itt. A felvilágosításra, hogy Landler népbiztos megbízásából mennek Makóra a különvonattal, megparancsolták nekik, hogy nyomban menjenek be az egyik I. osztályú fülkébe, ahonnan meg né moccanjának, mert különben... s ezzel félreérthetetlenül kihuzta zsebéből revolverét. A detektívek engedtek a barátságos felszólításnak, felszálltak a vonatra és onnan nézték a Lenin-gyerekek elutazásának körülményeit. *Rengeteg munióit, még több kézigránátot és tojás-bombát helyeztek el a vonaton úgy, hogy még az ülések alja is csupa kézigránát volt.* Csakhamar megjelent vezetőjük, *Cserny* István is, nyaka köré csavarva elmaradhatatlan sálját s jókedve határt nem ismert, mikor meggyőződött briganti hadseregének lelkes rablókészlegéről. *Cserny* István a vonat indulása előtt nem mulasztotta el, hogy a Lenin-fiukhoz beszédet ne intézzon. Beszédét ezzel a szavakkal fejezte be:

— *Ne merjeteK visszajönni a nélkül, hogy a proletariátus zászlaját burzsoá vér be ne fösse.*

Nagy éljenzés volt a válasz a vezér beszédére, mire a vonat csakhamar elhagyta a pályaudvart. A különvonat megállás nélkül rohogott keresztül az állomásokon s a detektíveknek már az első félórában alkalmuk volt meggyőződni arról, hogy életük a gonosztevők hadseregének kegyelmétől függ. A terroristáknak első dolguk volt ugyanis, hogy a vonat minden utasának személye iránt érdeklődjenek. Ezt a munkát egy *Tajti* nevű terrorista nyomozó végezte, a ki megjelent a detektívek fülkéjében is. Varga „elvtárs“ mutatta be a terrorista nyomozóknak Kritzlert és társait s a detektívek azonnal észrevették, hogy jelenlétük nem tetszik a terroristáknak. Mivel azonban a belügyi népbiztos utasítására szálltak rá a terroristák vonatára, engedelmét kaptak a tovább utazásra, de a terroristák rájuk parancsoltak, hogy a fülkét el ne hagyják s az ablakon ne merészkedjenek kinézni. A detektívek látták, hogy a gonosztevőkkel szemben tehetetlenek s a parancs szerint a fülkéjükben maradtak. Később, mikor már egészen becsüteledeit, a terroristák gyertyákkal világították a kocsit s mindenáron azt akarták, hogy a detektívek is gyertyával világítsák ki fülkéjüket, nyilván azért, mert tudták, hogy akkor nem látnak ki oly jól a folyosókra, hogy ott mi történik. A detektívek azonban azzal a megokolással, hogy aludni akarnak, sőtében maradtak s egész éjszaka figyelték a vonat utasait, a kik egymás után szedték elő az ennivalójukat és a finom italokat, amelyeket jóízűen fogyasztottak.

Hódmezővásárhelyen és Makón. — A makói zsákmány.

Végre reggelre Hódmezővásárhelyre ért a vonat, ahol közölték a terroristák vezetőjével, egy 30—32 éves szőke zömök terroristával, akit alkalmasint *Kiss* nék hívták, hogy a vonat nem mehet tovább, mert Makóra már bevonultak a románok. Most a nyomozás során kiderült, hogy ez a híradás nem volt igaz, csupán *Anucska* András, a vonaton utazó „törvényszéki elnök“, a rovottmúltú betörő találta ki, mert egyedül akart Makón rabolni. A jelentésben

ugyanis *Anucska* azt mondta, hogy ő kisebb terrorista csapattal behatol Makóra. Ajánlatát elfogadták s a pályaudvaron néhány terroristával elindult Makóra. Estefelé már vissza is jöttek, *magukkal hoztak rengeteg pénzt és ékszeret s teherkocsikon egy sereg izstos makói polgárt, mint tuszt.*

A detektívek fülkéje mellett lévő szomszédos fülkében nyomban összeült a vésztörvényszék s egymásután szólították be a tuszokat, akik fölött ítélkeztek. A szerencsétlen emberekkel nem sokat tárgyaltak, 10—15 perc alatt elintézték egy-egynek az ügyét s már a következőt szólították be.

A detektívek azonban ezekhez a jelenetekhez kellemetlenek voltak s ezért az állomási épületbe parancsolták őket, ahol Varga „elvtárs“, akinek egyébként itt az volt a feladata, hogy a katonákkal és a terroristákkal a vörös hadsereg visszavonulását fedezze, azt az utasítást adta Kritzlernek, hogy a telefonnal ellenőrizze a telefonos katonát s neki minden beszélgetésről tegyen jelentést. Ekkor Kritzler megkockáztatta a kérdést, hogy nem beszélhelne-e telefonon maga is Landlerrel, mert vissza akar utazni, hiszen úgy sem mehet Makóra. Kérelmére azt a választ kapta, hogyha csak kísérletet is tesz arra, hogy bárkivel telefonon beszéljen, utasítása van a szobában jelenlevő két terroristának, hogy *nyomban végezzenek vele.*

Estefelé a pályaudvarral szemben lévő térségreől egyszerre sűrű lövöldözés hallatszott. Néhány perc múlva az ajtó előtt várakozó *Kovács* nevű nyomozó fakult arccal támolyogva lépett a terembe s Kritzlerhez lépve a fülebe sugta:

— *Hét embert végeztek ki a szemem látára s többet közülük három négy lövéssel ölteK meg.*

Tömeges gyilkolás a vasuti kocsikban.

Arról természetesen a rettenetes helyzetben beszélni sem lehetett, hogy megállapítsák az áldozatok személyét, csak az volt kétségtelen, hogy a *Pullmann-kocsikban működő gazemberek, hozták meg a halálos ítéleteket, amelyeket azonnal végre is hajtottak.*

Kevéssel ezután a gyilkosok vonatának utasai összeszedelőzködtek, mert a vonat jelt kapott az indulásra. A detektíveket ugyanabba a fülkébe parancsolták, amelyben jövet voltak és ekkor látták, hogy a *vésztörvényszék még mindig együtt ül és folytatólag gyártja ítéleteit.* Egymásután jöttek a szerencsétlen emberek, akik *félholtra verve megcsonkított tagokkal és félig kiszurt szemekkel hagyták el a szomszédos fülkét, ahol a bíróság ítélkezett. A fülké párnái, falai piroslottak a vértől és a kocsi padlóján folyt az embervér.* A vonat nyílt pályán rohogott, mikor egyszerre számtalan lövés dördült el a különböző kocsikban, mire a vonat hirtelen fékezett s látszott, hogy meg fog állani.

A detektívek az ablakhoz ugrottak, hogy meglássák, mi történt s ekkor borzadva vették észre, hogy a *terroristák a kocsik ablakából emberi holttesteket dobálnak le.* A vonaton utazó vésztörvényszék fülkéjéből ebben a pillanatban *löktek ki egy véresfejű áldozatot, akivel nyilván rövid uton maguk a bírák végeztek.*

Mikor az első detektív feje az ablakon megjelent, a szomszédos fülkéből két terrorista nyújtotta ki karját és ráfogva revolverét, megparancsolta rettenetes káromkodás közben, hogy azonnal üljön le, mivel azonban a pálya ezen a helyen éppen kanyarodott, a detektívek tisztán látták, hogy *egész sereg véres hullát löknek ki az ablakokon.* A vonat azonban mindössze néhány másodpercig állt, mert a lokomotívon utazó három terrorista revolvert szegzett a vonatvezetőnek és megparancsolták, hogy azonnal indítsa meg a vonatot, ami azonnal meg is történt.

Csakhamar *Szentesre* értek, a hol a *pályaudvaron történt két kivégzés, mire a vonat tovább haladt.*

A vésztörvényszék közben folytatta munkáját. A detektívek most már még jobban figyeltek s látták, hogy egy öreg 70 év körüli, szakállas, alacsony uriembert állítanak be a szomszédos fülkébe. Külséjéről ítélve megyei tisztviselő lehetett. Mikor a szerencsétlen belépett, a következő párbeszéd folyt le:

— Tudja mi a kommunizmus?

— Olvastam róla, felelte az öreg ur.

— Részleteit ismeri?

Nem.

Tanítások még rá.

Ezzel nehéz csapások zaja hallatszott s elfolyt a fájdalom nyögés. Néhány pernyi esőnd következett, mire anélkül, hogy az öregur távozott volna a fülkéből, egy másik áldozatot vettek be. Ez egy 40 évesnek látszó, magas, erős, sötétbarna haju, nyírott hajszu férfi volt, akivel ugyanaz a párbeszéd folyt le. Mikor a jelenetek vége volt, egymásután hat-hét lövés dördült el s utána két véres koltostet céltek ki a kocsijáig.

Egy hóhér vallomása.

A vonat még vagy tíz percig állott az állomáson, mikor a fűtőház mögött ismét több lövés dördült el. Csakhamar megjelent a fűtőház mögül egy 30-32 évesnek látszó szőke terrorista, akit a többiek Kissnek szólítottak s egyenest a detektívek kocsijába sietve, a vésztorvényszék tagjainak panaszkodott, hogy milyen nehezen végezték a delikvenssekket.

— Az első lövésem nem jól talált, mert csak a fél szemét vitte ki, másodszer a szájába lőttem s még mindig élt, úgy hogy roham-késcmet vettem elő s a szívébe mártottam és megforgattam.

Mondani valóját valami unott, lomha gesztussal kísérte s előhúzta övéből rohamkését, a mely párolgott a vértől. A gonoszlevél azonban legkevésbé sem zavarta a dolog s azzal volt elfoglalva, hogy borkabátját, a mely csupa vér volt, a kezével törülgette. Majd előhúzott zsebéből egy szép értékes zsebkést, a melyről nyilvánvaló volt, hogy rablásból származik s a törvényszék fülkéből előhozott egy csomagot, a mely az egyik áldozaté volt s kibontva tartalmát, jóízűen falatozott valami kirántott csirkefélért, a mit a szerencsétlen áldozat hozzátartozói csomagoltak be utra valóul.

Szamuely Tibor keveselte a fiontott burzsuj-vért.

Végre a vonat folytatta útját s a börtölmak-tól megviselt detektívek most már mintegy önkívületi állapotban némán bámultak egymásra. Lassan Ceglédre érkeztek, Szamuely Tibor főhadiszállására. Mikor a vonat berobogott, Szamuely Tibor a pályaudvaron várta hű csatlósait. A hóhérok kalaplegetéssel üdvözölték egymást s mikor a még mozgásban lévő vonatról Kiss terrorista eléje ugrott, Szamuely melegen megrázta a kezét s első kérdése ez volt:

— Mennyi burzsuj volt?

— Burzsuj mindössze 15 lehetett, a többi ellenforradalmár volt — felelte Kiss.

— Félmtunka ez, keves volt — felelte Szamuely.

Az osztozkodás a vérdíjon.

Rövid időzés után a vonat folytatta útját Budapest felé s ekkor folyt az osztozkodás. A haramiák egymás után jelentkeztek s marokszám vitték a vérdíjat. Ez nem csupán pénzből állott, hanem akárhányszor két marokra fogta az aranyat és egyéb drágaságot, ami részére a kirándulás jutalma volt.

Sötét este volt, mikor a vonat Kőbányára megérkezett s a detektívek azzal a megrökönyéssel, hogy Kőbányán laknak, elhagyhatták börtölmakkal teli négy napos börtönüket.

Az események hitelességéhez tartozik, hogy abban az időben sem Makón, sem pedig Hódmezővásárhelyen ellenforradalom nem volt s az egész ellenforradalmi mesét csak Varga „elváltars”, Csanádmegye teljes hatalma megbízottja szellette ki, hogy ezzel az ürüggyel kirabolhassák ezt a két várost, s a zsákmányon megosztozkodhassanak. A mi pedig Vásárhelyi politikai megbízottnak Makón való meggyilkolását illeti, ez valóban megtörtént, de kiderült az is, hogy Vásárhelyit azért ölték meg a Makóiak, mert százezreket lopott el és zsarolt ki a lakosságtól s mikor gazságait a nép már nem tudta elviselni, egy hirtelen kavarodásban megölték. A tömeg ítéletének részeseit kinyomozni nem lehetett, annál kevésbé elfogni s így csak azokat fogdoszták össze, a kik akkor menekültek el a népitélet helyéről, mikor a vörös örök megjelentek. Ezeket az embereket mind kivégezték a terroristák, pedig egyiknek sem volt más büne, mint az, hogy Vásárhelyi megölésekor a városháza előtt ácsorgott s futásban keresett menedéket, mikor a vörös katonák megjelentek rendet csinálni.

Napi hírek

— (Kalmár és Dovcsák volt népbiztosok letartóztatása.) Több népbiztosnak letartóztatásáról már hírt adott a rendőrség. Az ügyészség rendelkezése most letartóztatták Kalmár Henrik nemzetiségi népbiztosot és Dovcsák Antal népbiztosot. Kalmár működésének főterülete Sopron és vidéke volt, ahol egy Bors László nevű költő útján igyekezett forradalmistítani a derék németajku lakosságot.

Dovcsák Antalt már napok óta kereste a rendőrség. Előbb a fővárosban bujdosott, majd Ujpestre került s a detektívek ott is fogták el.

— (Visszaadják a köztulajdonba vett kórházakat és szanatóriumokat.) A népegészségügyi miniszter ma rendeletet bocsájított ki, a mely kimondja, hogy a tanácskormány által köztulajdonba vett kórházak, gyógyintézetek, szanatóriumok, augusztus hónap 2-től kezdődő joghatállyal tulajdonosaiknak visszaadtnak. A magántulajdonba visszaadott intézetek közül azokat, a melyek állami kezelés alatt állottak, a népegészségügyi miniszter képviselője, a többieket pedig a helyi hatóság megbízottja közbenjöttével nyolc napon belül a volt tulajdonosnak át kell adni s kimondja a rendelet, hogy az eddig bentlalt s jelenleg is az egyes intézetekben tartózkodó betegeket felgyógyulásukig továbbra ápolni kell.

— (A budapesti antant-missziók jelentése.) Saint-Germainból jelentik: A Budapestre küldött antant tábornokok jelentést tettek a legfőbb tanácsnak, a melyből kiderül, hogy a szövetséges missziók vezetője és a román katonai hatóságok között harmonikus viszony jött létre. (M. T. I.)

— (Bratianu Brassó jövevényéről.) (M. T. I. magánjelentése.) A Telegraphen Companynak táviratozzák Bukarestből: A román sajtóiroda jelenti: Bratianu miniszterelnök tegnapelőtt Brassóba utazott, ahol tiszteletére bankettet rendeztek. A miniszterelnök a banketten felköszöntőt mondott, amelyben Brassónak, mint Nagyrománia fővárosának jövevényére ültette poharát.

— (Olasz szakszervezetek az általános sztrájk ellen.) Milánóból jelentik: Az olasz szakszervezetek szövetségének intézőbizottsága az általános sztrájk megindulása ellen foglalt állást. (M. T. I.)

— (Megg halt a Cunard-társaság igazgatója.) Londonból jelentik, hogy Inverclyde hajó, a Cunard-társaság igazgatója meghalt. (M. T. I.)

— (Nagy hőség Franciaországban.) Párisból jelentik: Franciaországban a zivataros napok ellenére nagy a hőség. Az Aisne vidékén a legnagyobb hőmérséklet 53 Celsius fok volt a napon. Az időjárás sok kárt tett a szőlőkertekben és a burgonyában. Lyonban és a Földközi-tenger partvidékén a nagy hőség miatt sok ezer ember tölti az éjszakát szabad ég alatt. (M. T. I.)

— (A szekszárdiak csatlakozása a Magyar Nemzeti Szövetséghez.) A Magyar Nemzeti Szövetség elnökségéhez ma a következő távirat érkezett: Lelkesedéssel olvastuk a hivatalos lapnak a Magyar Nemzeti Szövetség megalakulására vonatkozó közleményét. Szekszárd város polgársága és katonai alakulatai készséggel ajánlják fel szolgálataikat és jelentik be belépésüket. Egyben kérjük szolgálataink felajánlásáról József királyi herceg tábornagy ö fenségének külön jelentést tenni, hűségünket és ragaszkodásunkat tolmácsolni. Hamza őrnagy, katonai parancsnokhelyettes, Havranek János százados, id. esendőrszárnyparancsnok, Andre István elnök az Ipartestület, Horváth Ignác elnök a Polgári Olvasókör, Mozzgay Sándor az Ujvárosi Katolikus Kör, Müller Albert elnök a Kereskedelmi Kaszinó, Tóth Henrik elnök a Szekszárdi Kaszinó, Neiner József a Szekszárdi Katolikus Olvasókör, Kautsch Károly őrnagy az 52-esek, Frischfeld Frigyes százados a Pécsi Hadkiegészítő Parancsnokság nevében és a Katonai Állomásparancsnokság Szekszárdon. — Ezt a táviratot a Magyar Nemzeti Szövetség háromtagu

küldöttsége ma délelőtt átnyújtotta a kormányzatnak, aki örömmel vette tudomásul a szekszárdiak hazatérés állásfoglalását.

— (A főváros hivatalos lapja újból megjelent.) A Fővárosi Közlöny, amelyet a tanácskormány megszüntetett, illetve más címen, mint a budapesti munkás- és katonatanács lapját jelentette ma újból megjelent. A főváros hivatalos lapját korábbi szerkesztője, Radó Rikárd szerkeszti.

— (A Magyar Polgári Párt), a mely a kommunista uralom folytán annak idején felfüggesztette tevékenységét, újból akcióba lépett és szombaton este igen látogatott értekezletet tartott, a melynek nagyszámu új tagot vettek föl. Az értekezletet Heinrich Ferenc elnök, kereskedelemügyi miniszter beszámolt azokról a tárgyalásokról, a melyek a jelenlegi súlyos helyzetből való kibontakozás érdekében az utolsó napokban folytattak és jelezte a tárgyalás folyamán elfoglalt álláspontját. Az elnök előadását az értekezlet egyhangú helyesléssel vette tudomásul.

— (Elbocsátott fővárosi hivatalnokok.) A polgármester a proletárdiktatura alatt tanúsított magatartásuk miatt Szilasi Ferenc dr., Ergel Zsigmond dr., Loeffl István dr., Székely Márton dr. Weisz Károly, Györi Ákos dr. és Szentmiklósi Zoltán ideiglenes hivatalnokokat a fővárosi szolgálatból elbocsátotta.

— (Felhívás a lengyel honosokhoz.) Lengyel honosok, akik hazájukba óhának utazni, augusztus 23. és 25. között tervezett transzportból való előjegyzés végett a lengyel katonai misszióhoz (Albrecht-laktanya, Aréna-ut 49. s.) jelentkezzetek 19-én, 20-án és 21-én délután 3 és 6 óra között.

— (A menekültügyek kormánybiztosa.) A belügyminiszter a menekültek ügyeinek ellátására kerülő való tennivalók irányítására magyar kormány 1918. november 7-én kelt leirában megállapított hatáskör mellett Liber Endre övárosi főjegyzőt mint kormánybiztosot, Bartl Tivadar fővárosi tanácsfogalmazót pedig mint kormánybiztoshelyetteset küldte továbbra is megbízta.

— (Erkölyzene a Mtyás-templomban.) A budavári Mátyás-templom tornyán e hónap 18-án este 7 órakor, 20-án reggel 8 rakor és este 7 órakor erkölyzene lesz. Sugár Viktor intradátát és régi magyar egyházi énekeket adna elő.

— (A városi tojásárpitás.) Holnaptól, két héttől kezdve a közsegi hógóban és lóhusszékélek tojásait lehet kapni. A tojásárára darabonként 2 korona 10 fillér. Minden szelely csak két darabot vásárolhat.

— (Bestmegyei közigazgatási bizottság.) Régy hónapi szünetes után aug. 21-én, csütörtök délelőtt 10 órakor tartja első rendes ülését. Ez alkalommal az alispán részlesen fogja ismertetni az irumból munkát, amept a kommunista irányítású Pest vármegyében éhezvitt. — Pest vármegy törvényhatósága a közebbi időben nem tart kívüli közgyűlést, me a megszállott területek részéről a bizottsági tagok meg nem jöhetnek be a dálytalanul Budapestre.

— (Hivatásos tiszték jelentkezése.) Min azok a hivatásos altjtek, a kiknek eddigi parancsnokságuk feloszlott, agy vidéken van és oda nem utazhatnak, beosztják és illetményeik folyósításá végett jelentkezzen a katonai kerületi parancsnokságnál (Budapa Vár Színház-utca 7. L. e. 101.) naponta délel fél 10-től, déli 12 óráig, ha a hivatalos altiszte a kik e hónap 13-ig már jelentkeztek és igazolvánnyal elláttattak, de beosztásuk még nincs, szinté jelentkezni tartoznak.

— (A színzi cenzura.) A román katonai parancsnokság sáházi, mozi, cirkusz- és kabaré cenzura hivatalosait délelőtt 9 és 12 óra között tartja, vásár- és ünnepnapok kivételével.

— (A hezet a sziléziai bányavidéken.) Berlinből jelentik: A Vorwärtsnek jelentik Kőhütteleből: A felsziléziai bányavidéken mára már a sztrájk össpmplását. A munkakényszerít hód kihirdetik. A suli forgalom és a gázgyarak ün már tegnap te megindult. (M. T. I.)

Főös szerkesztő: Szóts Pál.